

שם הקורסים	משפט חוקתי		
מס' הקורס	99-204-01		
שם המרצה	ד"ר איתי בר-סימן טוב		
שנה, סמסטר, מועד	תשפ"ב	סמסטר ב'	מועד ב'
משך הבחינה	שעתיים		
מגבלת מילים	נא לשים לב למגבלת המילים. אין לחרוג ממגבלת המילים.		
חומר עזר; מותר / אסור / נספחים	המבחן בחומר פתוח. מותר להשתמש בכל חומר עזר שהודפס מראש וכן מותר להשתמש בדפי טיוטה. למען הסר ספק, אין להשתמש בחומרים שלא הוכנו והודפסו על ידך מראש.		
הנחיות נוספות	את המבחן יש לפתור לבד ובאופן עצמאי לחלוטין. אין ליצור קשר עם אחרים/ות בזמן המבחן. אנא קראו את השאלות וחשבו עליהן לפני שאתם/ן מתחילים/ות לכתוב את התשובה. הקפידו להפריד עיקר מטפל ולכתוב לעניין. נא לנמק את התשובות, תוך הסתמכות על חומרי הקריאה והטיעונים שנלמדו בשיעור.		

שאלה 1: 100% (עד 2,000 מילים)

הניחו שהכנסת חוקקה את חוק אבעבועות הקוף, התשפ"ב-2022, המורה:

חובת חיסון

1 כל אדם השוהה בישראל למשך כל שהות שהיא, חייב להיות מחוסן מפני אבעבועות הקוף. המפר הוראה זו, דינו עד 7 שנות מאסר.

חובת ענידת תליון בריאות

2 כל אדם השוהה בישראל למשך כל שהות שהיא, חייב לרכוש ולענוד בכל עת תליון בריאות. המפר הוראה זו, דינו קנס של 2,000 ₪. בחוק זה: "תליון בריאות": תליון בצורת קוף שיעוצב על ידי האמן בנצי מילנו, ויימכר לציבור במחיר של 100 ₪ לאדם.

בדברי ההסבר להצעת החוק נאמר שמטרתו של חוק זה היא להבטיח את בריאות הציבור מפני מחלה קשה ומסוכנת ביותר, הגורמת לבני אדם להיפך לקופים רצחניים. עוד הוסבר כי כדי להתמודד עם סכנה בריאותית כה חמורה אין די בשיטות קונבנציונליות כמו חיסונים, אלא יש צורך גם בכוחה של הפסיכולוגיה החיובית, שלפיה אם כולם יראו את דמות הקוף החמוד בתליון הם יחשבו מחשבות חיוביות ולא יהפכו לקופים רצחניים.

לפי דיווחים שדלפו בתקשורת, הצעת החוק ודברי ההסבר שלה נכתבו למרות התנגדות נחרצת של כל גורמי המקצוע במשרד הבריאות. נטען כי ראשת שירותי בריאות הציבור הבהירה לשרת הבריאות כי מדובר במחלה קלה ביותר הדומה לאבעבועות רוח, אשר גורמת לכל היותר לחום, כאבי ראש, כאבי שרירים, עייפות ופריחה, ולרוב חולפת מעצמה ללא טיפול. עמדת משרד הבריאות הייתה כי אין שום צורך לחסן את הציבור כנגדה. כמו כן, הבהירו מומחי משרד הבריאות כי אין כל בסיס מדעי או רפואי להנחה שתליון יכול לשמור על הבריאות. שמועות נוספות טענו כי שרת הבריאות, טוני מילנו, מעוניינת בחוק כדי להבטיח פרנסה לבנה, האומן הכושל בנצי מילנו. שרת הבריאות דחתה בתוקף את הטענות והדגישה שקראה על המחלה בהרבה אתרי אינטרנט, שמאששים את הקביעות בדברי ההסבר לחוק, ושהיא עושה הכל אך ורק למען בריאות הציבור.

כשהגיעה הצעת החוק לדיון בוועדת הבריאות בכנסת, אסרה שרת הבריאות על גורמי המקצוע ממשרדה להופיע בוועדה או לבקר בפומבי את הצעת החוק. יו"ר ועדת הבריאות, חה"כ סלעית עידן, דחתה גם בקשה של איגוד רופאי בריאות הציבור להופיע בפני הוועדה ולתמוך בטענות גורמי המקצוע במשרד הבריאות כנגד החוק. כן דחתה יו"ר הוועדה בקשות לדבר בפני הוועדה מאת גורמי דת, שטענו שענידת פסל מנוגדת לדתם, וכן בקשות מאת איגוד מבקרי האמנות שטענו שהתליון כל כך מכוער שהוא מכאיב לעין ומהווה עלבון לחוש האסתטיקה. בעת הדיון חברי כנסת מהאופוזיציה ביקשו לשאול שאלות ולשמע את עמדת כלל הגורמים – הן גורמי מקצוע והן מומחי אקדמיה ומגזר שלישי. אולם יו"ר הוועדה סירבה לכך. היא הסבירה כי "מה שחשוב לי זה שחברי הכנסת, שהם מייצגי העם, יבינו מה כתוב בהצעת החוק. אצלנו לא ידברו אף פקיד או אקדמאי מתנשא. רק נבחרי הציבור צריכים לקבוע. חוץ מזה, כולנו אוהבים את שרת הבריאות וסומכים עליה". יו"ר הוועדה יודאה שחברי הכנסת קראו את נוסח הצעת החוק ואת דברי ההסבר שלה והבינו את הכתוב, ומיד לאחר מכן, ללא דיון נוסף, היא עברה להצבעה על שני סעיפי החוק, שזכו לרוב של חברי הוועדה. הצעת החוק עברה ברוב גם בשלוש הקריאות במליאה.

למחרת קבלתו של החוק בקריאה שלישית ועוד לפני כניסתו לתוקף, עתרה לבג"ץ עמותת "רבנים ואמנים למען ישראל שפויה" כנגד החוק. דונו בכל הטענות הרלוונטיות שיוכלו להעלות שני הצדדים.

הסוגייה הראשונה בה נדון היא שאלת עילות הסף, אמצעי הסינון יצרי הפסיקה, המאפשרים לבג"צ לבחור בהתאם לשיקולים של ריסון שיפוטי ויעילות את התיקים בהם יבחן לדון בעתירה לגופה מכוח סעיף 15 לחוק יסוד: השפיטה.

זכות עמידה- העותרים עומדים בשני המסלולים אותם גיבשה הפסיקה- עותרים מכוח פגיעה ממשית ומכוח מעמדם כעותרים ציבוריים. כאמור ההסדרים נשוא החוק חלים על כל השוהים במדינה ולמעשה מביאים לפגיעה בכלום, **לפי השי' ברק בבגצ רסלר ואילו הצטרפה גם המשנה ש' בן פורת**, היות הטוען נמנה עם קבוצה רחבה שיתכן ונפגעה בכללותה לא שוללת מהעותר היחיד לעתור. **בבג"צ אלוני הכיר השי' שמגר** בפתיחת שערי בית המשפט בפני עותרים שמעלים סוגיות בעלות אופי ציבורי מהותי הנוגע בשלטון החוק. העותרים יצביעו על פגיעה אישית וממשית בזכויות שיפורטו בהמשך ביניהם חופש הדת, חופש הביטוי ופגיעה בחירות. למעלה מן הצורך, העותרים עומדים גם במבחני העותר הציבורי מפי **השי' פרוקצ'יה בבג"צ לירן**, הסוגייה נשוא העתירה מעלה שאלות יסוד הנוגעות לעקרונות חוקתיים ולפגמים אפשריים בחוקיות פעילות המנהל מה שמקנה לעותרים מעמד בדין תחת ההגדרה של עותרים ציבוריים.

שפיטות- לפי ברק בבג"צ רסלר הזכויות הנפגעות ופעילות המנהל מבחינת שפיטות נורמטיבית, דהיינו, המשפט מכיר בנורמות הנפגעות ופעילות המנהל כנורמות משפטיות הניתנות לכימות ולביטוי משפטי ובית המשפט יבחן במומחיות הדרושה לשפוט מצבים מסוג זה. מבחינת השפיטות המוסדית, גם כן בהתאם לברק ברסלר ובז'רז'בסקי, בית המשפט הוא המוסד הראוי לברר וללבן את הסוגיות שמעלה העתירה, הסוגייה דן מעלה פגיעה חמורה בזכויות אדם, לפי **שמגר ברסלר** הסוגייה מעלה בעיקרה שאלות משפטיות של פגיעה בזכויות ולא שאלות של מדיניות מובהקת. בג"צ מהווה המעוז האחרון בהגנה על זכויות האדם הגם שהם מתנגשות בשאלות של מדיניות (**בג"צ העיניים, מפוני עזה**). הסוגייה לא מעלה אפשרות של פגיעה באמון הציבור אדרבא, הציבור פונה לבית המשפט במטרה שיאזן את הפגיעה. מנגד, יטענו באי כוח המדינה כי לפי **השי' אלון בז'רז'בסקי** אין המשפט יכול לתת את דעתו על נורמות מסוימות לדוגמא האם התליון פוגע בחוש האסטטיקה, המשפט מנוע מלהפעיל אמות מידה שיפוטיות על סוגיות כגון זה. כמו כן בהמשך לגישת אלון, הפעלת חוש המומחיות השיפוטית תכרסם בהפרדת הרשויות, ותפגע ברעיון הכרעת הרוב ותמחיש את הבעייה האנטי רובנית (היות בג"צ גוף לא נבחר שכופה הר כגיגית על רשויות השלטון הנבחרות). כמו כן באי כוח המדינה יצביעו על סוגיות מהתקופה האחרונה הקשורות בניהול מדיניות שבהם שופטי בג"צ נמנעו מלדון בעתירה לגופה מפאת שיקולי שפיטות (**השי' שטיין בסוגיית הכסף לחמאס, השי' פרוקצ'יה בסוגיית פולארד**).

בשלות- . טענת המדינה תהיה מעוגנת על סמך גישות **השופטים נאור וריבלין בסוגיות התיכון הערבי ואיגוד הנאמנים בהתאמה**. בשתי העתירות האחרונות, הדגישו השופטים את חשיבות קיומו של מסד עובדות מספק כדי למנוע מבית המשפט לעסק בעניין שתוצאותיו והיקף פרישתו אינם ברורים לפי שעה. המקרה דן מזכיר את הסוגיה שעלתה בתיכון הערבי, מדובר בחוק שחוקק ומעלה שאלות לגבי אופן יישומו, **השי' גרוניס** מכנה מצבים כאלו טענה תוצאתית, טענות שמתרכזות באופן היישום העתידי הפוגעני בטרם יישום כזה נעשה בפועל. אם כן, המדינה תטען שלפי המבחן של **גרוניס בסבח**, השאלה שעומדת בבסיס העתירה מהווה בעיקר שאלה של עובדות ואין היא מקימה הצדקה לבירור העתירה בשלב זה במיוחד שהעותרים מבקשים סעד מבית המשפט רק יום לאחר שהצעת החוק עברה. ברי שאין כלל השלכות פוגעניות להחלטה בשלב זה.

לעומת זאת העותרים גם כן בהתאם למבחן הדו שלבי של **גרוניס בסבח**, יוכלו לבחור בשני המסלולים שמציע הנשיא. ראשית, הם יטענו כי מדובר בשאלה משפטית המאפשרת מבעוד מועד להצביע על פגיעה בזכויות אדם עובר ליישום החוק (בדומה לסוגיית הפרטת בתי הסוהר). מנגד, המדינה תשתמש בדעה של **השי' אי' לוי** בסוגיית הפרטת בתי הסוהר אשר קרא לאפשר הקמת בתי סוהר פרטיים בשביל לבדוק אם באמת תהיה פגיעה ולא הסתפק בביטול מבעוד מועד. העותרים יצביעו שגם אם הסוגיה היא עובדתית, היא מקימה הצדקות בשלב השני של המבחן, שמאפשרות את קבלת העתירה לגופה כבר בשלב זה **א9** קבלת העתירה ינציח אפקט מצנן, הדחיייה עשויה לגרום לציבור לקפוא על שמריו מפני שהוא יפחד מהסנקציה הפלילית הנגזרת מאי קיום החוק. כמו כן אי קבלת העתירה תוביל למצב בלתי הפיך, אנשים יתחסנו ויכניסו חומרים לגופם שלא ברור **א1** כיצד ישפיעו עליהם בעתיד. בנוסף מדובר באינטרס ציבורי מובהק לבירור העתירה, חיזוק הודאות המשפטית בנוגע לסנקציות ובאשר לחוק כולו, פגיעה בשלטון החוק בהקשר לאופן קבלת החוק. מנגד המדינה תלך בגישה של השופט **ג'ובראן בסבח**, ותטען בשלב הראשון מעין טענת אי מיצוי הליכים, העותרים יכלו ללכת ליועץ המשפטי של הכנסת שסיביר ויבהיר את מהות החוק. מנגד העותרים ישתמשו גם כן בגישת **ג'ובראן בסבח** ויטענו כי מקום שחוק מקים אפשרות לפגיעה בזכויות אדם נעדיף לקבל את העתירה ולמנוע אפשרות של פגיעה. לכל הפחות יטענו העותרים את טענת בשלות החלקית מפי השופט הנדל בסבח, ויטענו כי יש לדון בעתירה לגופה לפחות באחד מהסעיפים.

קעת הזמן לברר אילו זכויות נפגעות והאם הפגיעה נעשתה באופן מידתי. אציין רק שמדובר בפגיעה ולא בשינוי (הבחנה מבנק המזרחי). החוק הוא חוק חדש שלא משנה סדרי בראשית ומעוות הסדרים קיימים, אלא הוא חוק שפוגע באופן נקודתי במספר זכויות מנויות ולא מנויות בחוק יסוד כבוד האדם (להלן חוק היסוד) ולפיכך מדובר בפגיעה המובילה למסלול שלושת השלבים.

א. שלב הפגיעה- נטל ההוכחה הוא על העותרים להוכיח את הפגיעה לה הם טוענים.

1. מהי הזכות שנפגעה- **זכויות מנויות- קניין** (מנויה בחוק היסוד ס' 3 לחוק היסוד), חירות (ס' 5 לחוק היסוד), פרטיות (ס' 7 לחוק היסוד) הזכות לכבוד (ס' 2 לחוק) חיים ושלמות הגוף (ס' 2 וס' 4 לחוק) חופש התנועה (ס' 6 לחוק). **זכויות לא מנויות הנגזרות מכבוד האדם- הזכות לאוטונומיה (דעקה) חופש לדת (מגילת העצמאות) חופש הביטוי (קול העם, דיין)**

2. האם הזכות נמצאת בחוק היסוד- הזכויות שמניתי תחילה מנויות ומצורף גם מיקומם בחוק היסוד. להלן אציג את אופן גזירת הזכויות הנוספות בראי הגישות שהצגו לאורך השנים בפסיקה:

- מבחן ההשפלה המצומצם (דורנר באליס מילר): זכויות יגזרו מכבוד האדם רק במצבים בהם ניתן להצביע על פגיעה בהם בהקשר של ביזוי והשפלה.

- גישה ביניים ברק (בבג"צ חוק טל): על העותר להוכיח קשר הדוק לכבוד האדם. ברק מפרש את כבוד האדם בהרחבה מהשפלה, פגיעה בכבוד האדם אינה רק מקום בו מביאים אדם לכדי השפלה או ביזוי אלא גם מקום בו מונעים ממנו בחירה חופשית מדעת ואפשרות לעצב את סיפור חייו (אוטונומיה). נקל לראות במקרה דנן שהזכויות לאוטונומיה לחופש מדת ולחופש הביטוי מהוות זכויות הנמצאות בליבת כבוד האדם ומקיימות קשר הדוק עם רכיביה ופגיעה בהן משולה לפגיעה בזכויות מנויות. נעשה שימוש בגישה זו לגזירה במקרה דנן.

- גישה מרחיבה: ניתן לגזור כל זכות שאינה מנויה בחוק היסוד.

3. היקף הזכויות- לפני שנעמוד על היקף פרטני של כל זכות, נעלה את הגישות לבדיקת ההיקף, חשין (באיחוד משפחות) וגרוניס (בשטגנר) טוענים שזה המקום בו ניתן להתחשב באינטרסים דוגמת בריאות הציבור בכדי לקבוע את גבולות הזכויות הנטענות לפגיעה לעומת ברק שקורא להכניס בגבולות ההיקף כמעט כל זכות ולעשות את האיזונים במסגרת המידתיות. הזכות לקניין (לפי מפיצי הסיגריות) נוגעת לאפשרות של אדם לעשות כל מה שיחפוץ בקניינו כל עוד לא פוגע באחר. במקרה שלנו מדובר בקניין הכספי שיגזל מאדם במידה והוא עובר על החוק. עמדת המדינה טוען כי הפקעת הקניין יכולה שתהיה חוקית בדיוק במצבים של עבירות פליליות, לדוגמה גביית מס. חופש הביטוי- הזכות בעלת ההיקף הרחב ביותר (ריבלין). ביטוי במקרה דנן קשור לרצון לענוד שרשרת כחלק מביטוי חיזוני. חופש התנועה- שלילת חופש התנועה מתפרש באופן רחב ושלילת התנועה נעשית באפשרות להיכלא. חופש לדת- לאנשים קיימת הזכות לקיים את פולחן דתם ואין השלטון יכול לפגוע בכך ולכפות עליהם לענוד דברים שיפגעו באמונתם הדתית. חירות- זכות שלילית שעל השלטון להוקיר ולא לפגוע, מתבטאת בכך שמאפשרים לאנשים לקיים את חייהם כמות שהם רוצים לא מאלצים אותם להתחסן ללא קשר מוצדקת. הזכות לכבוד- במובן הקנטיאני (בג"ץ אדם) אין לראות באנשים אמצעים למאבק בנגיף אלא המטרה העצמאית של לחיים ושלמות הגוף- (1) זכות ראשונה מבין שווים, החלה על כל הטריטוריה החוקתית ויש בה כדי למנוע מהשלטון לפגוע בחייהם של אנשים ובגופם. זכות לאוטונומיה- בבסיסה אין להפקיע מאדם את האפשרות להחליט על חייו.

4. האם החוק פוגע בזכות- החוק פוגע בקניין משום שהוא גורם לאנשים לשלם הרבה כסף במידה ועוברים על החוק. החוק פוגע בביטוי האישי כי הוא מאלץ אנשים לאמץ סממנים שהם לאו דווקא רוצים בזהות החיצונית שלהם. החוק פוגע בחופש התנועה כי הוא מאיים בכליאה. החוק פוגע בחופש לדת כי הוא מאלץ לאמץ סממנים שפוגעים בזהות הדתית. החוק פוגע בחירות משום שהוא שולל מאנשים בחירה אם להתחסן או לא. החוק פוגע בכבוד כי הוא רואה באנשים אמצעי לקידום תכלית ולא מטרה. החוק פוגע בחיים בשלמות הגוף ובאוטונומיה כי הוא מאיים לפגוע בבריאותם מבלי שעבר בדיקות כבדעי, הוא שולל בפניהם את האפשרות להחליט.

ב. פסקת ההגבלה

+5
1. דרישת החוקתיות- החוק נחקק ועבר בשלוש קריאות כדרוש אולם קיימת פגיעה בעקרונות החקיקה לפי ביניש במפקד (1) הלאומי. יש חשד שהחוק לא כללי כי אם מכוון לעזור למישהו באופן אישי (הבן של שרת הבריאות). החוק גם לא מקיים את דרישות הפומביות משום שהשרה הטילה איפול על הועדות.

2. הולם את ערכיה- לפי לוי בבג"צ גלאון אין פגיעה בהיבטים היהודים שהם בעיקרם לאומים ופחות דגש על פולחן הדת בניגוד לדעת העותרים. העותרים יעלו שיש פגיעה בעקרונות דמוקרטיים של שלטון החוק אולם אין בפסיקתנו זכר לחוק +4 שנפסל בשם עילה זו. (1)

3. תכלית ראויה- לכאורה התכלית המוצהרת של המדינה שלה בית המשפט נוטה להאמין ואותה לאמץ בפועל, היא הגנה על בריאות הציבור. תכלית זו עומדת במבחן ההגנה על זכויות האדם ומהווה אינטרס ציבורי רחב. לפי ארבל באדן להחליט מהי התכלית הדומיננטית, והמדינה תצביע על התכלית לעיל. העותרים יטענו שהתכלית העיקרית היא כלכלית, כל האזרחים משלמים כסף על השרשרות שמגיעות לקופת המדינה, קידום אישי של אומן ולא הציבור בכללותו. (1)

4. מידתיות- מבחני משנה: מבחן התאמה- יש קשר רציונלי בין חיסון אנשים לבין מיגור מחלת הקופים. אולם לא הוכח +6 מתקיים קשר רציונלי בין ענידת שרשרת קוף כמעודדת אנשים לדברים חיוביים לבין האפשרות שיהפכו לקו יצחניים זה בין היפותזה. (1)

מבחן אמצעי שפיגעתו פחותה- הסדר גורף כגון זה מעלה חשד שמא ההסדר לא מידתי וניתן להגיע לתוצאה דומה בלי אמצעי פוגעני שכזה (חסן, איחוד משפחות). ניתן היה לעודד אנשים להתחסן, לקדם מערך הסברה חזק שיעודד אזרחים באמצעות סנקציות חיוביות, למנוע מכאלו שלא מתחננים גישה למקומות ציבוריים הומי אדם בלבד, לנהל מערך שיעקוב אחר אזרחים שלא התחסנו ויעדכנם במידה וחלו ונחשפו לאוכלוסיות אחרות. יש לבדוק כל אדם לגופו (ברק באיחוד משפחות), לא כל אדם יגיב באותו אופן לחיסון ויש לפעול בהתאם לצרכים אישיים של אנשים. כמו כן במידה ורצו לעודד אנשים ניתן לחשוב על אמצעים שלא ידרשו מהם להוציא כסף רב שיגיע לקופת המדינה ויפגע באופן הביטוי ועצמאותם לדת. אפשר היה לחלק ולסבסד את השרשרות (שהייתה התקפת טילים במלחמת המרפץ נתנו לכולם מסכות שכנאה עולות יותר) ולא לאלץ לשלם, כמו כן אפשר היה לשדר תשדירים מעודדים ולא לקבוע סנקציות כבדות ובכך לשמור על מורל חיובי.

+7 מידתיות במובן הצר- מבחן שמתמקד באיזון בין הזכויות שנפגעו לבין התועלת הציבורית שתצמח מהפגיעה. העותרים יטענו שהמחלה לא מאיימת במידה כזו הדורשת פגיעה אנושה וסנקציות כבדות על זכויות אדם חשובות. במבחן התועלת השולית (בית סוריק) ניתן היה להגיע לתוצאות אפקטיביות אולי במעט פחות אולם לפגיעה משמעותית פחותה בזכויות אדם אם היו חושבים על הסדר פוגעני פחות כפי שתואר לעיל. ככל שהזכויות הן חשובות יותר ונפגעות באופן מהותי יותר כך צריך שהמטרה החברתית תצדיק את האמצעי הפוגעני ואין זה מתקיים במקרה דנן (חסן, עדאלה) (1)

ביקורת על הליך החקיקה- לפי פסק דין נמרודי מפי השופט ברק מקום בו נפל פגם חמוד היורד לשורש ההליך יקים ביקורת שיפוטית מוסדית על אופן ההליך. בפס"ד מגדלי העופות קבעה השופטת ביניש עקרונות להליך חקיקה ראוי (להבדיל מנאות), לעניינו חשוב קריטריון ההשתפות. לפי ביניש, תפקיד בית המשפט לדאוג שנבחרו הציבור ממשים את תפקידם ולוקחים חלק בקבלת ההחלטות בהיותם נוכחים בו ומבינים את הנעשה בהליך. המבחן שביניש קבעה שם היה נראה מרחיק לכת, רק מקום בו חברי הכנסת נמנעו מלהבין על מה הם מצביעים יהיה מקום לדון בפגם בהליך. לפי הלכה זו ודעת השופט מזוז בקוויטנסקי המדינה טען שלא נפל פגם בהליך, יו"ר הוועדה וידאה שחברי הכנסת קראו את נוסח הצעת החוק ואת דברי ההסבר שלה והבינו את הכתוב ולכן אין פגם. כמו כן התערבות במצב זה תהווה סטייה רבתית מההלכה וכרסום בהפרדת הרשויות מצד בית המשפט.

העותרים ילכו במסלול שקבע השופט סולברג בקוויטנסקי, "ליטוש ההלכה", על מנת לקיים במהותו את עקרון ההשתפות יש לאפשר לחברי הכנסת לנהל דיון מינמלי. אין לדעת העותרים להסתפק רק בנוכחות פיזית, אלא לאפשר באופן אמיתי לקיים דיון, לשקול שיקולים של פגיעה ואמצעים על מנת לגבש עמדה מושכלת בסוגייה. ללא אפשרות של קיום דיון תתרוקן מתוכן ההשתפות של חברי הכנסת. אין מדובר בהליך חקיקה נאות, טענה שעליהשתבציע המדינה, אין שופטים את ההחלטה הסופית ואיכותה, כי אם את אופן ההשתפות לאור אינדצקיות לא מחייבות כגון- זמן ההתדיינות לפגיעה האפשרית בזכות, התשתית העובדתית הרעועה שהוגשה ואיסור כניסת מומחים לדיון שהיו מעשירים ומסכנים נתונים חשובים, הזמן הקצר שניתן לחברי הכנסת, נתון שיו"ר הועדה מיד אם סיום הקראת החוק דרשה להצביע. הועדה פעלה באופן ללא ממצה ללא שמיעת מומחים במגוון נושאים כגון ולכן ההצבעה במליאה חשודה כלקונית ולא ממצה.

+25

(1)

93

(1)